

Zemkopības ministrija

Informatīvais ziņojums "Par iespējām īstenot izmaksu efektīvākus SEG emisiju samazināšanas un piesaistes palielināšanas pasākumus"

**NEKP ZIZIMM un I/s darba grupa
2025. gada 24. aprīlis**

Zemkopības ministrija

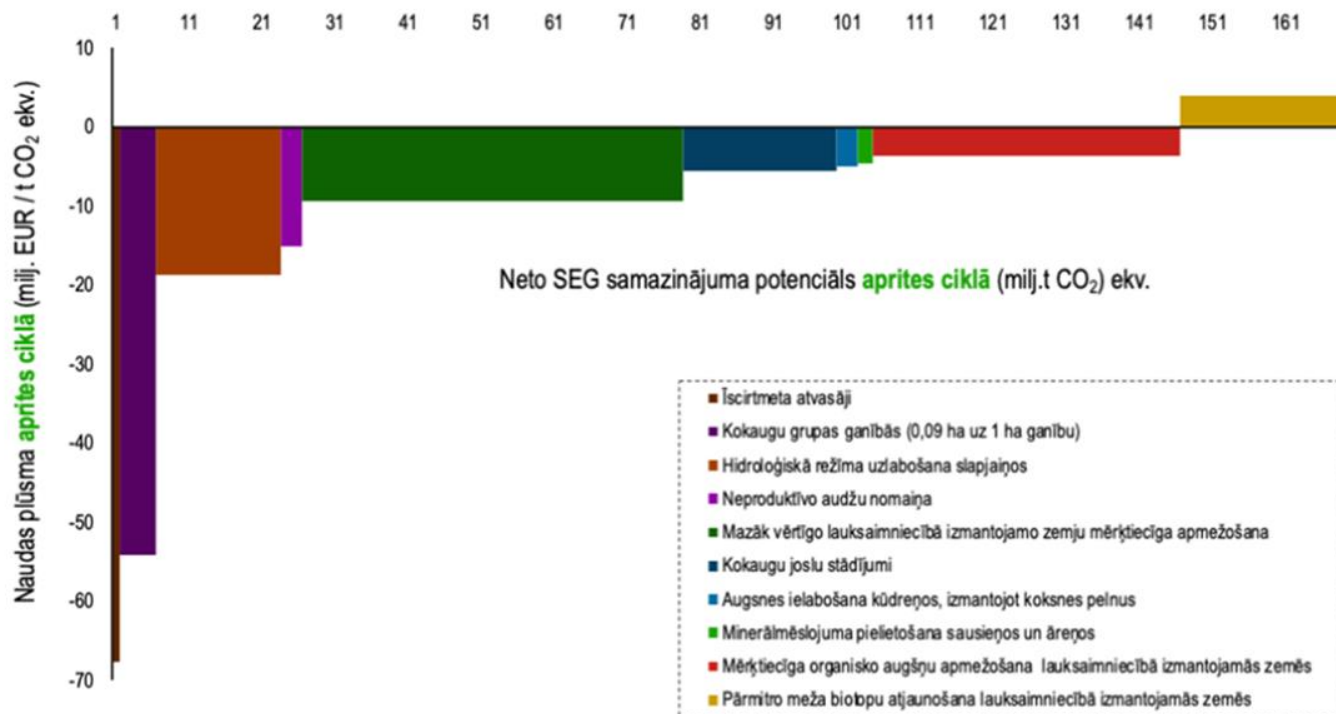
Par informatīvo ziņojumu

- Informatīvais ziņojums par iespējām īstenot izmaksu efektīvākus SEG emisiju samazināšanas un piesaistes palielināšanas pasākumus ir sagatavots saskaņā ar Ministru kabineta 2024. gada 9. jūlija sēdes protokola Nr. 28 59. § 7. punktu fokusējoties uz:
 - ✓ iespējām īstenot izmaksu efektīvākus SEG emisiju samazināšanas un piesaistes palielināšanas pasākumus;
 - ✓ koksnes ieguves apjomu pārskatīšanu, ņemot vērā arī Latvijas uzņemtās saistības dabas aizsardzības jomā, tautsaimniecības konkurētspējas jomā un valdības deklarācijas mērķus.
- Šī brīža statuss – informatīvais ziņojums tiek saskaņots ar juridisko departamentu Zemkopības ministrijā.

Zemkopības ministrija

Izmaksu ziņā efektīvākie ZIZIMM sektora pasākumi aprites ciklā

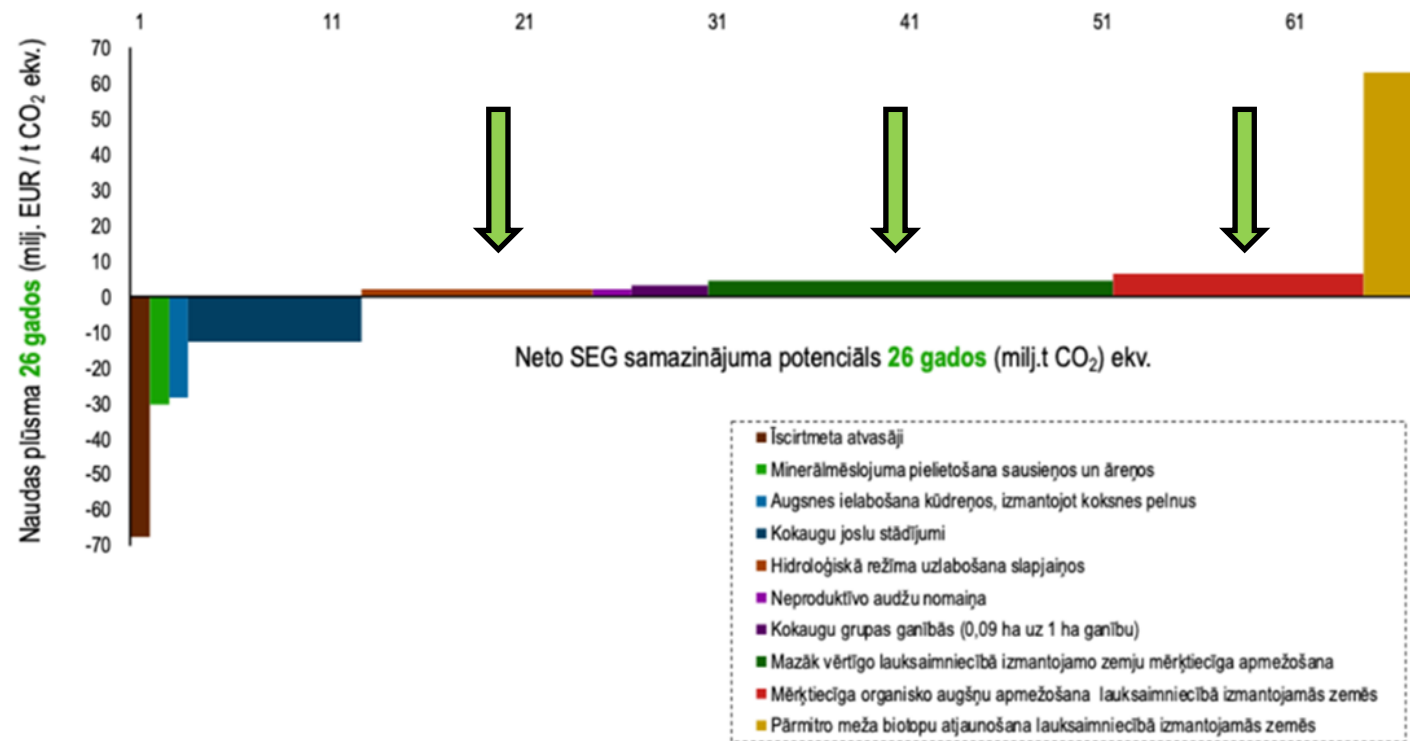

- Izmaksu ziņā efektīvākie ZIZIMM sektora pasākumi aprites ciklā ir neproduktīvo audžu noma, kokaugu grupas ganībās (0,09 ha uz 1 ha ganību) un mazāk vērtīgo lauksaimniecībā izmantojamo zemju (LIZ) mērķtiecīga apmežošana.
- Mazāk vērtīgo LIZ mērķtiecīga apmežošana, mērķtiecīga organisko augšņu apmežošana meliorētās LIZ un pārmitro meža biotopu atjaunošana LIZ ir tie pasākumi, kuru CO₂ piesaistes potenciāls aprites ciklā ir vislielākais.

Zemkopības ministrija

Izmaksu ziņā efektīvākie ZIZIMM sektora pasākumi līdz 2050. gadam

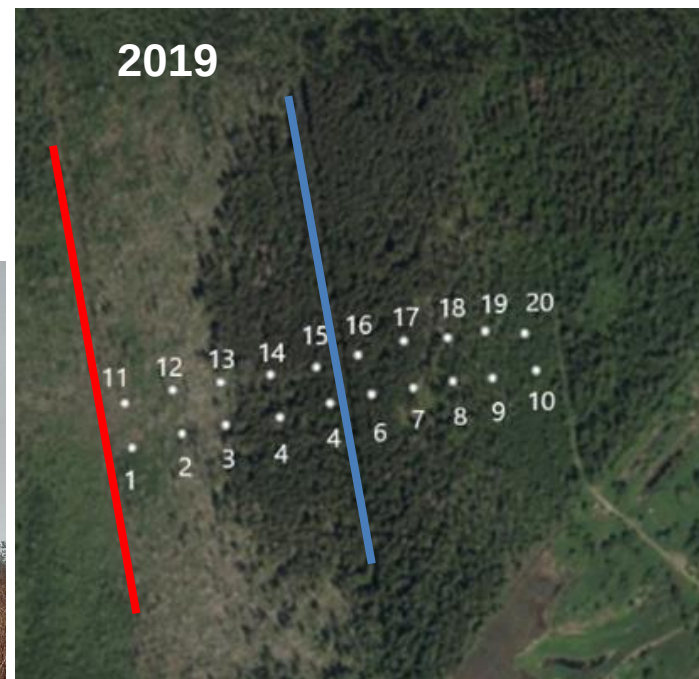
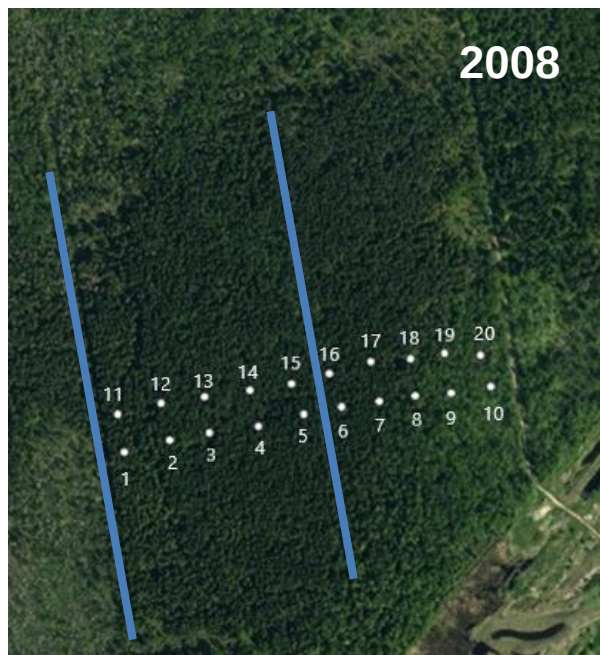

- Mazāk vērtīgo lauksaimniecībā izmantojamo zemju mērķtiecīga apmežošana, mērķtiecīga organisko augšņu apmežošana LIZ un hidroloģiskā režīma uzlabošana slapjajņos ir tie pasākumi, kuriem ir vislielākais CO₂ piesaistes potenciāls līdz 2050. gadam.
- Izmaksu ziņā efektīvākie pasākumi līdz 2050. gadam ir īscirtmeta atvasāji, minerālmēslojuma pielietošana sausieņos un āreņos un augsnes ielabošana kūdreņos, izmantojot koksnes pelnus.

Zemkopības ministrija

PASĀKUMS	PLĀNOTAIS APJOMS, KHA	SEG IETAUPĪJUMS (KT)	NEPIECIEŠAMĀS INVESTĪCIJAS 2026-2030 (MILJONI EUR)
Hidroloģiskā režīma uzlabošana slapjajņos, kha	80	875,5	120

Zemkopības ministrija

PASĀKUMS	PLĀNOTAIS APJOMS, KHA	SEG IETAUPIJUMS (KT)	NEPIECIEŠAMĀS INVESTĪCIJAS 2026-2030 (MILJONI EUR)
Hidroloģiskā režīma uzlabošana slapjajņos, kha	80	875,5	120

Priekšnosacījums: **būtiski** efektīvāks (mazāk birokrātisks) un vienkāršāks ietekmes uz vidi novērtējuma process.

Ir visi neapciešamie priekšnosacījumi, lai to varētu īstenot:

- 1) noslēgta dabas skaitīšana
- 2) noteikts teritoriju ar dažādu aizsardzības režīmu īpatsvars (MK protokollēmums)
- 3) izveidotas jaunas aizsargājamās teritorijas, t.sk. dažādu Eiropa Savienības nozīmes biotopu aizsardzībai
- 4) noslēdzas atsevišķu Eiropa Savienības nozīmes biotopu papildus aizsargājamo platību atlase (52kha, atbilstoši MK protokollēmumam)
- 5) ir ilgtermiņa pētījumu bāze par hidroloģiskā režīma izmaiņu ietekmi

Zemkopības ministrija

PASĀKUMS	PLĀNOTAIS APJOMS, KHA	SEG IETAUPIJUMS (KT)	NEPIECIEŠAMĀS INVESTĪCIJAS 2026- 2030 (MILJONI EUR)
Augsnes ielabošana kūdreņos, izmantojot koksnes pelnus, kha	21,5	213,6	3

Sagatavoti nepieciešamie grozījumi MK noteikumos, lai nodrošinātu šo aktivitāti, kas vienlaikus būtiska atkritumu apjoma mazināšanai un aprites ekonomikas attīstīšanai

PASĀKUMS	PLĀNOTAIS APJOMS, KHA	SEG IETAUPIJUMS (KT)	NEPIECIEŠAMĀS INVESTĪCIJAS 2026- 2030 (MILJONI EUR)
Neproduktīvo audžu nomaiņa, kha	10	387,2	24

Sagatavoti nepieciešamie grozījumi MK noteikumos «Par koku ciršanu mežā», lai nodrošinātu birokrātiskā sloga mazināšanu un efektīvu šī pasākuma ieviešanu

PASĀKUMS	PLĀNOTAIS APJOMS, KHA	SEG IETAUPIJUMS (KT)	NEPIECIEŠAMĀS INVESTĪCIJAS 2026- 2030 (MILJONI EUR)
Koksnes ķīmiskās pārstrāde/koksnes plātnes		~1000	~900

Investīciju atbalstam izstrādāts un MK pieņemts informatīvais ziņojums «Par ilgtermiņa koksnes piegādi prioritārajiem projektiem»

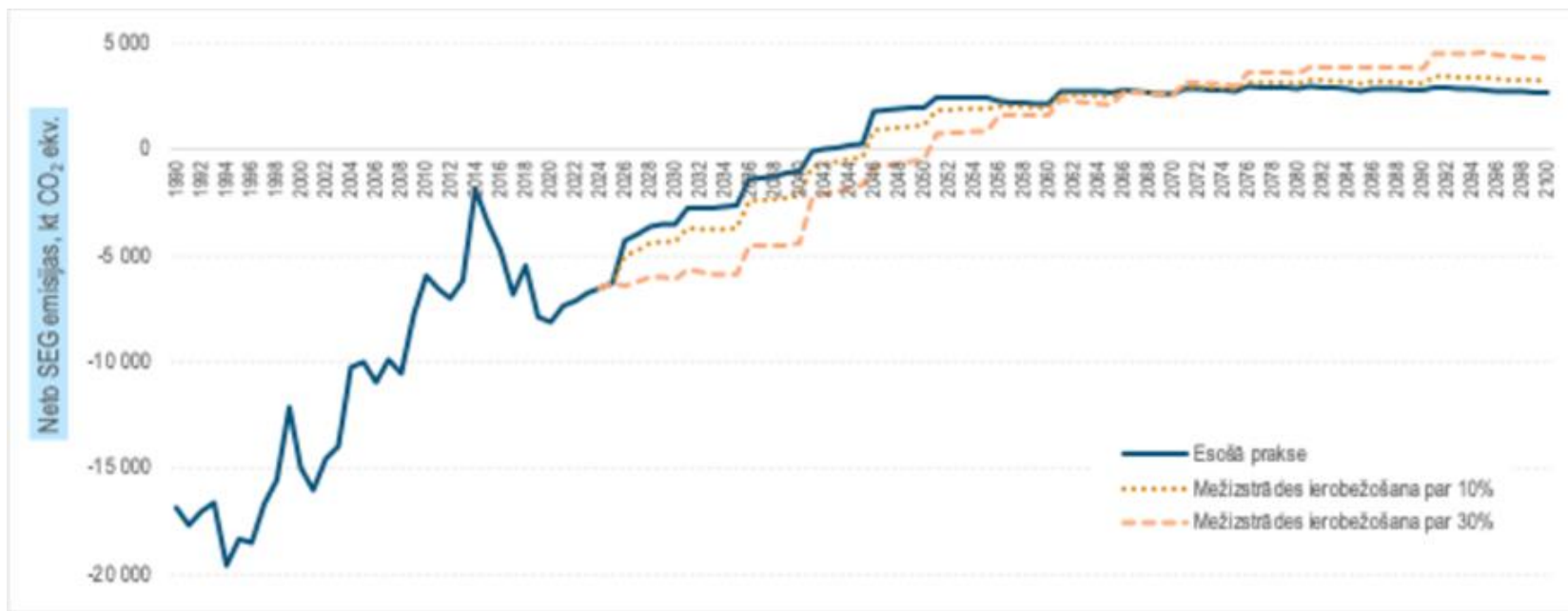
Nodrošināta Latvijas valsts meži ilgtermiņa darbības stratēģijas īstenošana, efektivitāte

Sagatavots pasākumu komplekss ilgtermiņa koksnes plūsmas apjoma un prognozējamības nodrošināšanai Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņēs

Zemkopības ministrija

Mežizstrādes apjomu pārskatīšanas ietekme

Mežizstrādes apjomu samazināšana rada īstermiņa SEG emisiju samazinājumu un ilgtermiņā šādam scenārijam būtu negatīva ietekme uz emisiju apjomu sasniegšanu.

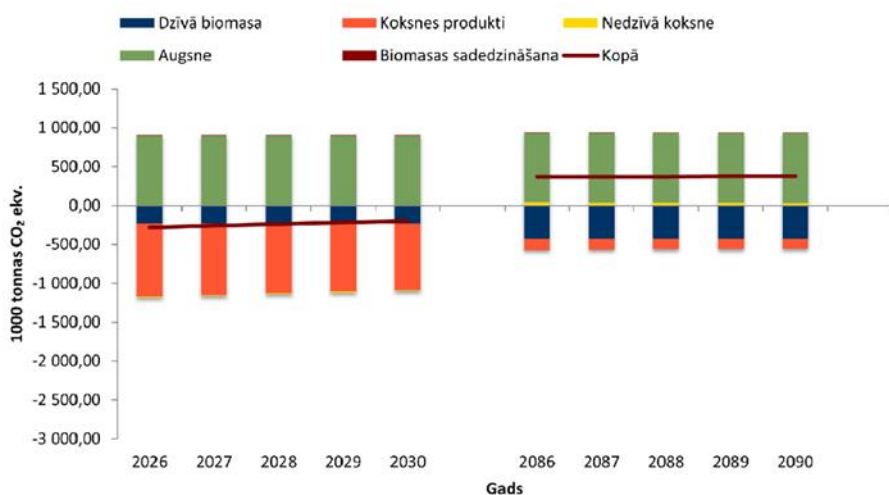
Tajā pašā laikā samazinot mežizstrādes apjomu, būtu vērā ņemama negatīva sociālekonomiskā ietekme, t.sk. tiešā – 720 miljoni EUR pievienotās vērtības un 14 000 darbavietu, kas attiecīgi veido 2,1 % no IKP un 1,6 % no kopējās nodarbinātības.

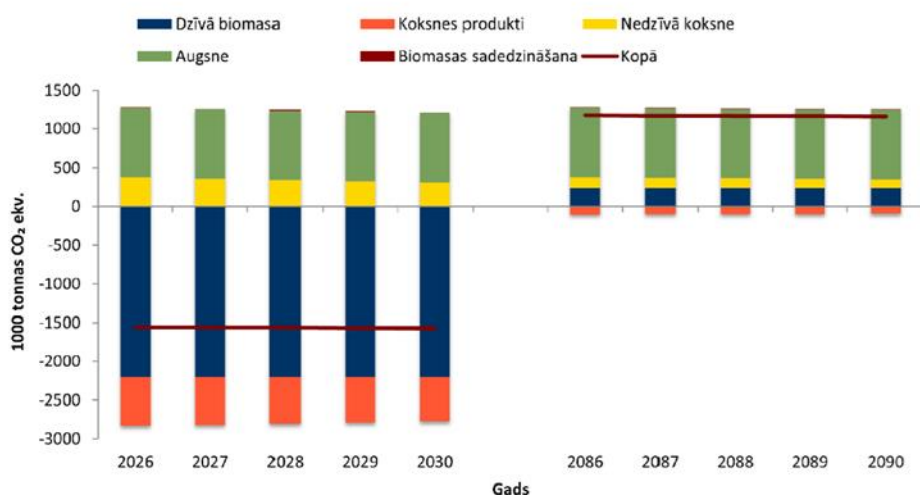
Zemkopības ministrija

Mežizstrādes apjomu pārskatīšanas ietekme: scenāriju salīdzinājums valsts mežos

Bāzes scenārijs

Pastiprinātas dabas aizsardzības scenārijs

Bāzes scenārijs (Ministru kabineta rīkojumā Nr. 42 21.01.2025.) salīdzināts ar **pastiprinātas dabas aizsardzības scenāriju** (papildus aizsardzības teritorijas LVM, palielinot to īpatsvaru līdz 36,6%)

Pastiprinātas dabas aizsardzības scenārija ieviešana gadsimta beigās radītu par ~1000 kt CO₂ augstākas emisijas g.k. dēļ samazināta uzkrājuma koku biomasā, vienlaikus par 21% (tuvākajā piecgadē – par 44 milj. EUR) samazinot ikgadējo peļņu.

Zemkopības ministrija

Secinājumi

- Priekšroka dodama pasākumiem ar lielāku piesaistes palielinājumu uz vienu izmantoto *euro*.
- Lai realizētu NEKP plānotos pasākumus un sasniegtu ZIZIMM sektora mērķus nepieciešams papildus finansējums un administratīvā sloga mazināšana.
- Mežistrādes apjomu samazināšana neradīs ilgtermiņa ieguvumu klimata pārmaiņu palēnināšanai un atstās nozīmīgu negatīvo sociālekonomisko ietekmi.
- Mērķtiecīgas mežsaimniecības pasākumi ilgtermiņā kāpinās devumu klimata pārmaiņu palēnināšanā, kā arī sekmēs mežu noturību pret to negatīvajām ietekmēm (adaptāciju).
- Lai sasniegtu valdības deklarācijā noteiktos mērķus – reģionu un uzņēmējdarbības attīstību, klimata pārmaiņu mazināšanu, vides un dabas resursu aizsardzību, nepieciešams īstenot pasākumus, kas rada iespējas mērķtiecīgi un ilgtermiņā pārdomāti apsaimniekot pieejamos resursus un veicina to vērtības kāpumu.

Zemkopības ministrija

Paldies par uzmanību!

Āris Jansons
29109529
aris.jansons@zm.gov.lv